

Planlæg næste års strategi for parasitforebyggelse i græsmarken

Brug vinteren på at inkludere en strategi for parasitforebyggelse i planlægningen af næste års afgræsning.

Af Ann-Sofie Krogh Andreassen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Parasitinfektioner er uundgåelige - også hos kvæg på græs. Med forebyggelse kan du undgå, at det bliver et problem. Sørg for at have en strategi for parasitforebyggelse og en plan B, hvis parasitinfektionerne begynder at forårsage sygdom. Særligt kalve og ungdyr, der skal på græs første gang, er udsatte.

Forebyggelse handler først og fremmest om at holde parasittrykket nede. Et andet vigtigt element er at skabe robuste dyr, som har de bedste forudsætninger for at klare sig godt igennem deres første afgræsningssæson og et potentielt højt parasittryk. Derfor starter de forebyggende indsatser allerede, når kalven fødes og skal have sin råmælk.

Parasittrykket skal holdes nede

Hyppigt foldskifte er et godt redskab til at holde parasittrykket nede, og det er en af de ting, du med fordel kan have med i overvejelserne, når du planlægger næste års afgræsning, særligt for dine kalve og ungdyr, som ikke har afgræsset endnu. En simpel strategi er at flytte hver tredje eller fjerde uge og sørge for minimum tre ugers hvile mellem afgræsninger og meget gerne mere. Uden kvæg, ingen kvægparasitter.

Den mest brugte strategi til at bryde parasitlivscyklus

og sænke smittetrykket i marken er at flytte dyrene omkring Sankt Hans eller 1. juli. På det tidspunkt vil smittetrykket være oparbejdet, men dyrene flyttes, før de geninficeres.

Kan man udbinde førsteårs græssere på rene marker og flytte til ny ren mark cirka hver fjerde uge, er man som udgangspunkt godt kørende. Den barske realitet er dog, at det ikke altid kan lade sig gøre. Tænk da slætmarker ind i strategien, især hvis det først er løbet løbsk med eksempelvis lungeorm eller løbetarmorm.

Tænk over, hvilke marker der er egnet til afgræsning i næste sæson. Har du i år oplevet en sammenhæng mellem én eller flere marker og syge dyr, bør du se på, om marken skal omlægges eller kun bruges til slæt næste sæson. Når først parasittrykket er for højt i aktuelle sæson, er behovet for rene marker ekstra stort, og derfor kan det være nødvendigt at udfordre eget syn på, hvilke marker der kan indgå i afgræsningen. Skal du alligevel gennemgå næste års afgræsning med din rådgiver, så spørg ind til parasitforebyggelse.

En mild vinter kan gøre, at flere parasitter klarer sig gennem vinteren i dvale. Det stiller endnu højere krav til forebyggelse.

Tag hensyn til førsteårsgræssere

Førsteårsgræssere har endnu ikke opbygget immunitet

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

Førsteårsgræssere har endnu ikke opbygget immunitet og er derfor ekstra sårbare.

Foto: Ann-Sofie Krogh Andreassen

og er derfor ekstra sårbare. Din afgræsningsplan skal derfor tage højde for, at førsteårs græsserne udbindes på rene marker. Derudover er det vigtigt at sørge for suppleringsfoder af høj kvalitet, og at dyretrykket tilpasses, så du undgår overgræsning.

Vær særligt opmærksom på sygdomstegn, og ager hurtigt ved mistanke om parasitinfektion. Diarré og reduceret tilvækst kan være tegn på smitte med græsmarkscoccidiose eller løbetarmorm, mens hoste og reduceret tilvækst kan være

tegn på lungeorm. Generelt skal yngre dyr altid afgræsse før ældre dyr. Hos malkekøer kan parasitterne for eksempel resultere i reduceret ydelse. Kvæget opbygger langvarig immunitet mod løbetarmorm og coccidier, mens immuniteten mod lungeorm er mere kortvarig og kan tabes fra afgræsningssæson til afgræsningssæson.

Resistensudvikling er en risiko

Parasitforebyggelse skal tages seriøst - det modsatte kan

have store konsekvenser. I Europa er der fund af resistente parasitpopulationer hos kvæg.

Forebyggelse af parasitter er meget vigtig for at holde antallet af behandlinger nede, da risikoen for udvikling af resistens øges, hvis:

- Dyrene behandles ofte
- Alle dyr behandles og ikke kun dem, som har brug for det
- Der underdoseres, fordi man ikke kender dyrets vægt
- Der bruges medicinske

Vi kender anbefalingerne

- Udbind førsteårsgræssere på rene marker
- Flyt dyrene hyppigt og som minimum omkring 1. juli
- Tilpas dyretrykket, og undergå overgræsning
- Tilbyd førsteårsgræssere suppleringsfoder af høj kvalitet
- Adgang til rent drikkevand

midler fra samme familie hver gang

Syge dyr skal altid behandles, og det bør gøres nøjagtigt efter dyrlægens anvisninger.

Bryd barriererne

Når det hele føles besværligt og meningsløst, kan det være en idé at få inspiration og støtte fra en kollega eller rådgiver og få råd og vejledning fra sin dyrlæge, da det nu er endnu vigtigere at holde fast.

Nogle gange er det en simpel smittevej, man har over-

set, og her kan flere øjne være en hjælp. Er der for eksempel indkøbt dyr til bedriften, som kan have taget smitte med sig? Eller har naboen også problemer med parasitter?

Arbejdsbyrden ved hegning og hyppige flyt kan virke afskrækkende, men husk på, at kvæget er stærkt motiveret, når de lærer, at der er lækker græs i sigte. Bevar roen, og tag dig ekstra god tid de første gange.

Finansieret af Kvægafgiftsfonden.